

FOLKETINGET

Retsudvalget (2. samling)
REU alm. del - Bilag 212
Offentligt

Retsudvalget

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere
Dato: 19. februar 2008

Høring 20/2-08 om ombudsmandens beretning for 2006

Vedlagt den tale, som ombudsmanden gav som indledning af høringen.

Med venlig hilsen

Jørgen Nielsen,
udvalgssekretær.

19. februar 2008

Som ved de tidligere offentlige møder mellem Retsudvalget og Folketingets Ombudsmand vil vi (direktør Jens Møller, inspektionschef Lennart Frandsen og jeg selv) gøre vores introduktion til beretningen ganske kort for at give mere plads til spørgsmål og dialog.

Direktør Jens Møller vil orientere om et par af de markante sager fra beretningen, inspektionschef Lennart Frandsen vil orientere om inspektionerne, og selv vil jeg give nogle nøgletal for embedets virksomhed.

Antallet af nye sager i 2006 var 4.110. I 2005 var det tilsvarende tal 4.266 – der var med andre ord tale om et mindre fald på 156 nye sager i 2006 i forhold til det foregående år.

Antallet af henvendelser fra klagere var 3.764. I 2005 var tallet 4.065. Igen et mindre fald i forhold til 2005 – her med 301 sager.

Som jeg har nævnt ved tidligere offentlige debatmøder, så er disse mindre udsving – hvad enten de er nedadgående som i 2006 eller opadgående som i 2005 – umulige at forklare på en tilfredsstillende måde; og der er efter min mening i høj grad tale om tilfældigheder.

I 2006 afsluttede vi 3.951 sager mod 4.283 det foregående år – altså et fald på 332 færdigbehandlede sager. Det er ikke muligt for mig at konkludere noget endeligt om forklaringen på udsvingene i tallene for embedets produktion. Når tallet det ene år går op, og ned det næste, så skyldes det efter min mening flere årsager; og den vigtigste er sandsynligvis antallet af store, komplicerede sager i de enkelte kontorer.

Antallet af realitetsbehandlede sager var i 2006 846 mod 931 i 2005.

I 217 af de 846 sager udtalte ombudsmanden kritik og/eller gav en henstilling. I 2005 var antallet af sager med kritik og/eller henstilling 197.

I 56 sager valgte myndighederne at genoptage sagen allerede som følge af at ombudsmanden havde bedt om en udtalelse. I vores statistik opføres sager af denne karakter under *afviste sager* fordi ombudsmanden netop ikke behand-

Det er ikke så usædvanligt at de der hjælper parten under sagens forløb, ikke er *professionelle*, men bekendte eller familiemedlemmer, således som der var tale om i 6 af sagerne i årets beretning.

Retten til at lade sig repræsentere eller bistå af andre er altså også i ombudsmandens praksis en væsentlig rettighed som bruges. Rettigheden er som bekendt ikke uden begrænsninger, og sagen 20-7 (side 644) i beretningen viser ganske godt de interesser og konflikter som sager om denne rettighed kan rumme for parter og myndigheder:

To stofmisbrugere var i behandling i et behandlingscenter i Fyns Amt. Det sker, forklarede Fyns Amt mig, at der deltager bisiddere for misbrugere under et behandlingsforløbs opstart. Ligeledes accepterede amtet at der deltager bisiddere i de samtaler hvor der skal drøftes egentlige behandlingsændringer eller andre væsentlige beslutninger som afslag på døgnophold, metadonbehandling eller lignende.

Når behandlingens form og indhold er fastlagt, er det derimod ikke hensigtsmæssigt, forklarede amtet, at have pårørende med til de ofte dybtgående behandlingssamtaler. Det er vigtigt at klienten kan være sig selv under disse samtaler uden hele tiden at skulle være opmærksom på om det der nu fortæles, kan såre eller på anden måde berøre bisidderne. Det er amtets erfaring at når der er bisiddere med til behandlingssamtaler, kan det føre til at væsentlige oplysninger af betydning for behandlingen ikke kommer frem eller bliver nedtonet.

I den konkrete sag godkendte amtet på den baggrund at de to unges bisiddere ikke kunne være med til samtalerne.

De to repræsentanter klagede til ombudsmanden da amtet begrænsede deres muligheder for at være bisiddere. Selv om udgangspunktet i sådanne situationer jo klart er at der skal tungtvejende grunde til for at afskære bisiddere, mente ombudsmanden ikke der var grundlag for at kritisere myndighederne i denne sag.

Ud over at parter kan klage til ombudsmanden, så har ombudsmanden selv mulighed for at tage sager op til undersøgelse. I 7 tilfælde fra beretningen for 2006 er det ombudsmanden selv der af egen drift har rejst sagen over for myndighederne.

Ombudsmandens mulighed for at tage sager op af egen drift blev i beretningsåret blandt andet brugt til at rejse principielle spørgsmål over for myndighederne – om fx manglende offentliggørelse af praksisændring og vejledningspraksis i Integrationsministeriet. I Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling rejste ombudsmanden af egen drift spørgsmål om et journalsystem

Der blev i 2006 gennemført i alt 39 inspektioner der fordeler sig således:

Fængsler:	3
Arresthuse:	2
Detentioner:	10
Venterum:	11
Psykiatriske afdelinger mv.:	5
Sociale/psykiatriske bosteder:	3
Handicaptilgængelighed:	3
Kommune:	1
Asylcenter:	1

Den nugældende ombudsmandslov, der trådte i kraft 1. januar 1997, gav som bekendt anledning til en betydelig udvidelse af inspektionsvirksomheden. I det følgende årti blev der gennemført i alt ca. 290 inspektioner. Der er blevet foretaget inspektioner af alle statsfængsler, arresthuse, pensioner, sikrede institutioner og detentioner. Adskillige af stederne er blevet inspiceret flere gange. Der er også blevet foretaget inspektioner af sociale/psykiatriske bosteder i alle de tidligere amter.

Ud over selve inspektionerne er det værd at hæfte sig ved at inspektionerne har ført til at Folketingets Ombudsmand af egen drift har rejst et stort antal sager på baggrund af de iagttagelser der er gjort under inspektionerne. Man kan læse nærmere herom i beretningen for 2006 side 679-683.

Der er ingen tvivl om at Folketingets Ombudsmand – bl.a. på baggrund af inspektionerne – er kendt af indsatte i fængsler og arresthuse som en vigtig klageinstans. Det viser bl.a. udviklingen af antallet af sager på kriminalforsorgens område i det forløbne årti. Folketingets Ombudsmand afsluttede i 2006 340 sager på dette område, og i 2007 blev der oprettet omkring 400 sager på området. I perioden siden 1997 (hvor der i alt blev behandlet 75 sager på kriminalforsorgens område) er der således, år for år, sket en markant stigning i antallet af sager på området.

Et andet forhold er også værd at fremhæve. Under inspektionerne af f.eks. fængsler er der i stigende grad indsatte som ønsker en personlig samtale. Ved inspektion af de store statsfængsler er det efterhånden således at ca. 30 indsatte ønsker samtaler om deres individuelle forhold. Alt i alt mener jeg på grundlag af tallene og udviklingen over de 10 år at man kan konstatere at Folketingets Ombudsmand hos de frihedsberøvede står som en velkendt og relevant klageinstans.

I 2007 blev der gennemført 27 inspektioner på de nævnte områder. Hertil kommer at en ny institutionstype er blevet gjort til genstand for inspektion, nemlig en døgninstitution for børn og unge.